

Projektien loppuraportit: Työnjako 2026–2030 sekä Sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahanjako

Yhteinen kirkkoneuvosto 11.09.2025 § 232
331/00.01.00/2023
417/00.01.00/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus Yhteinen kirkkoneuvosto merkitsee projektien loppuraportit tiedoksi.

Käsittely Projektipäälliköt Katja Lehtola ja Riikka Myllys esittelivät projektien loppuraportteja. Käsittelyn aikana käytettiin kolme puheenvuoroa.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Taustaa

Vuosina 2023–2025 Helsingin seurakuntayhtymässä on ollut vireillä kaksi suurta A-luokan projektia: seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen työnjaon selkeyttäminen sekä sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahaan tarkentaminen. Molemmat projektit jatkavat vuosina 2019–2022 käynnissä olleen Rohkeasti yhdessä -ohjelman linjausten käytäntöön viemistä.

Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahaan osalta yhteinen kirkkovaltuusto päätti 27.1.2022 (§ 6) olleessa kokouksessaan vuosina 2023–2025 käytössä olevista sisäisten vuokrien laskentaperusteista ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteista. Päätös pohjautui Rohkeasti yhdessä -työskentelyssä vuosina 2019–2021 tehtyyn laajaan valmisteluun.

Erityisesti sisäisten vuokrien määräytymisperusteita muutettiin tuolloin merkittävästi niin, että tilan käyttäjä maksaa sisäisenä vuokrana tilasta aiheutuvat todelliset kustannukset. Muutoksen tavoitteena oli läpinäkyvyyden lisääminen sekä todellisten kustannusten tekeminen näkyväksi ja kustannustietoisuuden lisääminen. Kustannusten kohdistaminen käyttäjälle ja niiden näkyväksi tekeminen tukevat myös tilojen vähentämisen ja talouden rakenteiden keventämisen tavoitetta. Todellisiin kustannuksiin nojaavan sisäisten vuokrien mallin aikana tiloista luopumiset ja tilojen yhteiskäyttö ovat lisääntyneet. Helsingin seurakuntayhtymän tavoitteena on vähentää tiloja 40 000 – 45 000 m² vuoteen 2030 mennessä.

Päätöksessään yhteinen kirkkovaltuusto totesi, että ”seurakuntien lausuntojen sekä laadittujen mallinnusten pohjalta on käynyt ilmeiseksi, että sisäisten vuokrien määräytymisperusteita on tarpeellista jatkokehittää vielä tulevien vuosien aikana”. Tämän vuoksi Helsingin seurakuntayhtymässä käynnistettiin kesällä 2022 Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projekti. Projektin tehtävänä on ollut valmistella vuodesta 2026 alkaen Helsingin seurakuntayhtymässä noudatettavat seurakuntien määrärahojen jakoperusteet ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteet.

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden työnjaosta on Helsingin seurakuntayhtymässä keskusteltu 2010-luvulta asti. Työnjako oli myös yksi merkittävä osa Rohkeasti yhdessä -työskentelyä vuosina 2019–2022. Vastaavan laajuista johtotason työskentelyä seurakuntien ja yhteisten palveluiden työnjaosta ei kuitenkaan ole ollut

ennen Työnjako 2026 -projektia. Samoin ei aiemmin ole tehty vastaavia työnjakoon liittyviä päätöksiä.

Molemmat projektit on saatu päätökseen vuoden 2025 aikana. Yhteinen kirkkovaltuusto päätti vuodesta 2026 noudatettavista sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteista 6.3.2025 (§ 21) pitämässään kokouksessa. Yhteinen kirkkoneuvosto puolestaan päätti 3.4.2025 (§ 113) työnjaon keskeisistä linjauksista ja yhteisten palveluiden muutossuunnitelmasta. Yhteinen kirkkovaltuusto käsittelee vielä 11.9.2025 esitystä kokonaismäärärahan jakamisesta, jossa huomioidaan työnjakoa koskevat päätökset.

Projekteja on johdettu seurakuntayhtymän Alfa&Omega-projektin mallin mukaisesti. Siinä projektin omistaja tekee keskeiset projektin etenemistä ja sen päättymistä koskevat päätökset. Molemmilla projekteilla on ollut yhteisen kirkkoneuvoston asettamat ohjausryhmät, jotka ovat tukeneet projektipäälliköä ja projektin omistajaa projektin johtamisessa.

Päätösehdotuksen perustelut

Molempien projektien loppuraportit tuodaan tiedoksi yhteiselle kirkkoneuvostolle. Tätä ennen ne on esitelty seurakuntayhtymän johtajistolle ja johtoryhmälle, jotka ovat käyneet keskustelun loppuraporteista ja niissä olevista opeista.

Työnjako seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä

Projektin tehtävänä oli työnjaon osalta varmistaa kirkon elinvoimaisuus ja toimintaedellytykset Helsingissä vuonna 2026. Käytännössä projektissa pyrittiin varmistamaan, että kirkko ja sen palvelut ovat helposti saavutettavissa ja resurssit käytetään mahdollisimman viisaasti ja vaikuttavasti niin, että ihmiset kokevat kirkon läheiseksi ja merkitykselliseksi ja haluavat kuulua kirkkoon.

Työnjako 2026–2030 projektin omistajana oli yhtymän johtaja Juha Rintamäki. Keskeisimpänä tuotoksena syntyi Yhteisen kirkkoneuvoston päätös 3.4.2025 Työnjaon keskeisistä linjauksista ja yhteisten palveluiden muutossuunnitelmasta.

Projektin aikataulua jouduttiin pidentämään, jotta työnjaon keskeisistä linjauksista pystyttiin sopimaan. Tulevaisuudessa päätöksentekovaiheeseen kannattaa suunnitella riittävästi väljyyttä. Merkittävin kuluerä oli projektipäällikön palkka.

Omistaja on tehnyt projektin lopetuspäätöksen 20.6.2025 sen jälkeen, kun projektin aktiivinen vaihe on saatu päätökseen. On kuitenkin huomattava, että projektissa sovittiin monista asioista, joiden toteutus tapahtuu seuraavien vuosien aikana..

Projektin hyötytavoitteille asetettujen mittareiden valossa seurakuntien elinvoimaisuuden kehitys on tällä hetkellä myönteistä. Kun projektissa tehtyjä linjauksia toteutetaan eteenpäin, on tärkeää jatkossakin seurata miten helsinkiläiset tehtäviin muutoksiin reagoivat.

Taloudellinen tilanne vaikutti merkittävästi projektin tuotoksiin ja projektin puitteissa linjattiin merkittäviä yhteisten palveluiden säästötoimenpiteitä, joita toteutetaan tulevana vuosina.

Yhteinen kirkkoneuvosto, kirkkoherrat ja johto olivat erittäin sitoutuneita työskentelyyn. Projektin onnistumisen kannalta keskeistä olikin riittävä vuoropuhelu eri toimijoiden välillä ennen isoja ja vaikeita päätöksiä. Pyöreän pöydän keskusteluja pidettiin onnistuneena ja toimivana konseptina. Vastaavankaltaisissa projekteissa kannattaa tulevaisuudessa kiinnittää huomiota erityisesti yt-menettelyn vaatimuksiin.

Sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahajako

Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahaajaon projektin omistajana oli hallintojohtaja Juha Silander. Omistaja on tehnyt projektin lopetuspäätöksen 21.5.2025 sen jälkeen, kun projektin ohjausryhmä oli käsitellyt projektin loppuraportin.

Projektin hyötytavoitteena oli, että sisäiset vuokrat ovat ennakoitavia, kohtelevat eri tahoja tasapuolisesti, ottavat huomioon helsinkiläisten tarpeet ja ohjaavat kiinteistökannan pienentymiseen. Seurakuntien määrärahojen jakomallin osalta tavoitteena oli, että se on selkeä ja tasapuolinen, vastaa helsinkiläisten ja tämän ajan tarpeisiin sekä tukee Kirkko Helsingissä -strategiaa.

Syksyllä 2024 sisäisten vuokrien valmistelua ohjaaviksi tavoitteiksi tarkentuivat kustannustietoisuuden tukeminen, yhteisvastuullisuus investoinneissa sekä kiinteistöstrategian toteuttamisesta yhteisessä päätöksenteossa.

Projektin tuotoksia on peilattu tavoitteita vasten koko ajan sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahaajaon malleja valmisteltaessa. Näin hyötytavoitteet ovat ohjanneet valmistelua koko projektin ajan. Lopullisesti tavoitteiden toteutumista arvioidaan syksyllä 2025 annettavien talousarviolausuntojen kautta.

Projekti tuotti monia hallinnollisia päätöksiä, jotka määrittelevät ja selkeyttävät talouden suunnittelun prosessia Helsingin seurakuntayhtymässä. Projektissa tehtiin tai siihen läheisesti liittyivät seuraavat päätökset:

- Yhteisen kirkkovaltuuston päätös seurakunnille vuosille 2024 ja 2025 myönnettävästä tasapainotuslismäärärahasta (YKV 27.4.2023 § 38)
- Yhteisen kirkkovaltuuston päätös taloussuunnittelua ohjaavista periaatteista vuosille 2025–2030 (YKV 25.1.2024 § 6), valmistelu tehty talouspäällikön johdolla
- Yhteisen kirkkovaltuuston päätös sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista (voimassa toistaiseksi) sekä kokonaismäärärahan jakautumisesta vuonna 2026 (YKV 6.3.2025 § 21)
- YKV 6.3.2025 päätöksen soveltaminen: vuoden 2026 kehysmäärärahojen laskeminen ja yhteisen kirkkoneuvoston päätös vuosien 2026–2028 talousarviokehyksestä (YKN 24.4.2025 § 131), valmistelu tehty talouspäällikön johdolla. Laskelmissa huomioitiin myös Työnjako 2026–2030 -pätöksen vaikutukset vuoden 2026 kehykseen.
- Esitys yhteiselle kirkkoneuvostolle ja yhteiselle kirkkovaltuustolle kokonaismäärärahan jakamisesta seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä vuodesta 2027 eteenpäin. Laskelmissa on huomioitu Työnjako 2026–2030 -pätöksen vaikutukset vuodesta 2027 eteenpäin.

Projektin toteuttamisessa painotettiin tuotosten laatua, ja suunniteltu aikataulu jousti laadun takaamiseksi. Tämä vaikutti myös projektin kustannusten kasvamiseen, sillä projektipäällikön työsuhdetta jouduttiin jatkamaan. Täysipäiväisen projektipäällikön henkilöstökulut olivat projektin merkittävin kuluerä.

Projektin oppina on, että suurten projektien kohdalla on tärkeää käyttää aikaa eri tahojen kuulemisen ja yhteiseen keskusteluun niiden välillä. Yhtä aikaa käynnissä olevien suurten valmistelujen yhteen sovittamiseen täytyy myös käyttää aikaa. Siitä huolimatta valmisteluissa pitää olla tarpeen mukaan valmis joustamaan. Projektipäällikkö jatkaa hallinto-osaston työntekijänä, joten projektista saatu oppi on organisaation käytössä myös tulevaisuudessa.

Aikataulu

Työnjaon muutostoimenpiteiden toteutus kuuluu yhteisten palveluiden osastojen johtajille. Yhtymän johtaja raportoi muutostoimenpiteiden toteutumisesta yhteiselle kirkkoneuvostolle 2 kertaa vuodessa.

Määrärahajakoon liittyen syksyn 2025 aikana on tarkoitus tehdä arvio yhteisten palvelujen osastojen määrärahojen kehittymisestä vuoteen 2030. Vastaava arvio on tehty seurakuntien määrärahojen kehittymisestä vuoteen 2028 saakka.

Vaikutusten ja riskien arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Projekteihin liittyviä vaikutuksia ja riskejä on arvioitu laajasti, kun yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt kokonaismäärärahan jakautumisesta vuonna 2026 (YKV 6.3.2025 § 21) ja yhteinen kirkkoneuvosto on päättänyt seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisestä työnjaosta vuosina 2026–2030 (YKN 3.4.2025 § 113).

Lisätiedot

Juha Rintamäki, juha.rintamäki@evl.fi

Juha Silander, juha.silander@evl.fi

Katja Lehtola, katja.lehtola@evl.fi

Riikka Myllys, riikka.myllys@evl.fi

Jakelu

Kristiina Vähäkangas